

Notat

Rammer og retningslinjer om bynatur i Kommuneplan 2024 og grøn planlægning i øvrigt

Resumé

Notatet indeholder en beskrivelse af rammer og retningslinjer i Kommuneplan 2024 om bynatur og mulighed for at stille krav til kvaliteten mv., ulemper ved en begrønningsprocent, samt grøn planlægning i øvrigt.

Sagsfremstilling

Kommuneplan 2024 – rammer og retningslinjer om bynatur mv.

Københavns Kommunes høje ambitionsniveau i forhold til byens natur og øget biodiversitet er centralt i Kommuneplan 2024. Det afspejles i både hovedstruktur, retningslinjer og rammer.

Kommuneplanens retningslinje om bynatur og byens grønne træk fastslår, at i lokalplanlægningen skal mulighederne for at optage bestemmelser om beplantning, grønt på facader og tagflader m.v. indgå i en konkret vurdering sammen med andre hensyn, herunder naturens betydning for fysisk og mental sundhed og trivsel. Planlægningen skal generelt fremme borgernes adgang til den nære bynatur samt en grøn byudvikling inden for rammerne af planlovens adgang til lokalplanregulering.

Kommuneplanens rammer fastslår, at der i lokalplaner kan optages bestemmelser om udformningen af friarealer, herunder bl.a. fordelingen mellem befæstede og ubefæstede arealer, materialevalg, placering, type og krav til kvaliteten af bynatur, fx bestemmelser om beplantning og vækstbetingelser over og under jordoverfladen.

Kommuneplanen giver dermed allerede mulighed for efter en konkret vurdering at fastsætte bestemmelser om andelen af bynatur i lokalplanlægningen, og retningslinjen lægger op til en generelt ambitiøs tilgang til begrønning i lokalplanlægningen. Teknik- og Miljøforvaltningen har allerede gennem flere år haft fokus i lokalplanlægningen på at sikre, at så stor en andel af friarealer som muligt begrønnes, og Økonomiforvaltningen vurderer, at den konkrete vurdering i lokalplanlægningen er den mest fordelagtige tilgang til at opnå målene om en grønnere by

10-04-2025

Sagsnummer i F2
2025 - 4820

Dokumentnummer i F2
7433890

Sagsnummer eDoc
2025-0075180

Sagsbehandler
Merete Andersen

Begrønningsprocent

En begrønningsprocent vil kun kunne anvendes i fremtidige lokalplaner for nyt byggeri eller anvendelsesændring og kun, hvor der er et defineret friareal at beregne den af, altså ikke i områder, der er friholdt for de generelle bebyggelses- og friarealregulerende bestemmelser (primært Indre By på grund af særlige bevaringshensyn), hvor der alene kan fastsættes en mere overordnede hensigtserklæring, om så stor en andel begrønning som muligt.

Efter Økonomiforvaltningens vurdering kan en minimumsbegrønningsprocent være en hindring for en højere grad af begrønning i den konkrete sag, da dialogen med grundejer naturligt vil tage udgangspunkt i opfyldelse af kommuneplanens krav (jf. vejledningens hensigt om forudsigelighed), uanset om den konkrete situation kunne give mulighed for en højere grad af begrønning. Det bemærkes, at der i København lokalplanlægges for områder med meget forskellig bygningstype, egenart, tæthed mv., som en generel regel for graden af begrønning vanskeligt kan tage højde for.

Endvidere kan en minimumsbegrønningsprocent i kommuneplanen (selv hvis den sættes lavt) være en hindring for gode løsninger i de situationer, hvor konkrete forhold medfører, at det vil være i konflikt med andre hensyn (cykelparkering, legepladser, stiforbindelser, kulturarv, affaldshåndtering etc.) at fastlægge arealer og overflader til begrønning i lokalplanlægningen i det omfang, som kommuneplanen kræver.

Efter Økonomiforvaltningens vurdering giver Kommuneplan 2024 allerede mulighed for en ambitiøs tilgang til at fastlægge både kvantitet og kvalitet af bynatur i lokalplanlægningen. Et kommuneplantillæg vurderes ikke at øge disse muligheder og vil kunne være en hindring i lokalplanlægningen, når konkrete forhold umuliggør en opfyldelse af en generel begrønningsprocent.

Grøn planlægning i øvrigt

Det fremgår af Kommuneplan 2024, at et kommuneplantillæg skal sikre, at biodiversitet og grønne områder fastlægges og anlægges tidligt i byudviklingen samt at der planlægges flere lommeparker og grønne stiforbindelser.

Planlægningen af byudviklingsområder sker ud fra en samlet planmæssig vurdering og følger den rækkefølge, der er fastlagt i kommuneplanen. I kommuneplanens hovedstruktur (side 98-99) er der en strategisk planlægning for grønne områder som del af byudviklingen. Økonomiforvaltningen bemærker, at en præcis fastlæggelse af disse arealer (som rammeområder i et kommuneplantillæg) forud for den øvrige planlægning af områderne, og dermed uden at kunne tage højde for fx infrastruktur, placering af ny boliger mv., ikke vurderes at opfylde

kommuneplanens intentioner for en sammenhængende planlægning af byudviklingen. Der vil være risiko for en uhensigtsmæssig placering, dårlige adgangsforhold mv., når de øvrige strukturer og bebyggelser først planlægges senere. Det skal også bemærkes, at en udpegning i kommuneplanen ikke er bindende for grundejeren og jf. planloven ikke kan benyttes til at nedlægge forbud mod anden anvendelse.

For så vidt angår en sikring af den faktiske anlæggelse af grønne områder, kan denne ikke ske i kommuneplanen. Dette vil bero på friarealplanlægningen i lokalplaner, hvor anlæg af arealerne er en betingelse for byggeri, og for så vidt angår kommunale arealer på arealplaner og deraf følgende budgetbeslutninger, der tilvejebringer kommunale midler til køb og etablering.

Det skal bemærkes, at det umiddelbart er muligt at planlægge for flere lommeparker indenfor Kommuneplan 2024. Lommeparker etableres typisk ved at ændre pladser og andre arealer uden grønt til små grønne arealer, hvilket umiddelbart er muligt og ikke kræver kommuneplanregulering. Planlægning for det sammenhængende overordnede grønne stinet er allerede en del af Kommuneplan 2024, og realiseringen sker i takt med, at der bevilges midler hertil, og styres ikke af kommuneplanen. Andre grønne stiforbindelser kan umiddelbart planlægges og etableres uden at være reguleret i kommuneplanen. Der vurderes således ikke at være behov for regulering på kommuneplanniveau for at øge antallet af lommeparker og grønne stier.

I praksis foregår udviklingen af grønne områder og stiforbindelser mv. på baggrund af arealplaner og kommunale strategier, der ikke er del af kommuneplanen, og derved mere fleksible (fx årlige i stedet for 4-årslige). Der træffes løbende i budgetaftaler beslutninger om at investere i en grønnere by, uden at dette er underlagt en detaljeret regulering i lovfæstet planlægning. Derved er det muligt løbende at gribe de muligheder, som den økonomiske såvel som geografiske situation giver. En regulering i kommuneplan vil alt andet lige reducere denne fleksibilitet, da kommunen skal virke for kommuneplanen i sine beslutninger.

Samlet set vurderes der ikke med et kommuneplantillæg at kunne tilvejebringes muligheder for grønne områder og stiforbindelser, der ikke allerede er i overensstemmelse med Kommuneplan 2024.